

DLACZEGO POWINIŚMY CHRONIĆ BAGNO WIZNA ?

Obszar Natura 2000 „Bagno Wizna” to 14470 ha bagiennych łąk leżących naprzeciw ujścia Biebrzy do Narwi, położony jest w zachodniej części województwa podlaskiego. Bagno Wizna stanowi rozległe, szerokie na 10 km, płaskie i w większości silnie zatorfione obniżenie terenu. Obszar ostoi obejmuje duże, zmeliorowane torfowisko niskie (70% obszaru) jedno z największych w Polsce torfowisk niskich, rozwinięte pomiędzy różnej wielkości wyniesieniami o gruntach mineralnych. Średnia miąższość złoże jest bardzo wysoka i wynosi 4 m, przy miąższości torfów sięgającej 6 m. Północną część ostoi zajmuje dolina Narwi - jedna z niewielu naturalnych dolin dużych rzek nizinnych. W zachodniej części torfowiska wykształciły się turzycowiska a wschodnią część porastają trawy z domieszką turzyc i ziołorośli. Bagno Wizna stanowi czwartą, najbardziej na południe wysuniętą część Kotliny Biebrzańskiej.

Hydrologicznie Bagno Wizna dzieli się na dwie części: madową dolinę Narwi, kształtowaną przez rzeczne wody zalewowe i drugą część torfowiskową, która została ukształtowana w warunkach silnego podsiąkania wód podziemnych napływających do kotliny z otaczających ją wysoczyzn. Większa część obszaru

jest użytkowana rolniczo (łąki i pastwiska zajmują 90% powierzchni, a pola uprawne - 1% ostoi). 1% zajmują lasy.

Derkacz (*Crex crex*)

Występuje tu 37 gatunków ptaków z załącznika I Dyrektywy Ptasiej. Teren Obszaru Natura 2000 Bagno Wizna jest jedną z najważniejszych ostoi derkacza w Polsce i w Europie oraz bardzo cennym w skali kraju lęgowiskiem dubelta, kulika wielkiego i zagrożonej globalnie wodniczki.

Dubelt (*Gallinago media*)

Kulik wielki (*Numenius arquata*)

Wodniczka (*Acrocephalus paludicola*)

Bagno Wizna to także bardzo ważny punkt migracji wielu gatunków ptaków wodno-błotnych oraz zimowisko licznych ptaków szponiastych. Jest to teren również o dużym znaczeniu pokarmowym dla większości gatunków ptaków drapieżnych.

Jednym z największych zagrożeń dla ptaków (zapisanych w PZO Natura 2000 Bagno Wizna) są spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych, głównie niekontrolowane melioracje terenu, zasypywanie terenu i jego osuszanie ogólnie (odwadnianie).

Wspomniane ptaki nie przetrwają bez podmokłych łąk i bagien!!!!

Niestety z powodu braku wody bagna powoli znikają. Przez ostatnie dwa lata ani nad Biebrzą, ani nad Narwią nie było wiosennych rozlewisk.

Musimy wiedzieć, że torf to protowęgiel, efekt niepełnego rozkładu substancji roślinnej – głównie mchów i korzeni roślin. Niepełnego – bo hamowanego przez brak dostępu powietrza. Powstaje wyłącznie wówczas, gdy przez większą część roku korzenie są zalane wodą. Gdy woda opadnie – a wystarczy, że ubędzie jej raptem kilkanaście centymetrów – torf się rozkłada. Przyrasta wolno – około 1 mm rocznie, znika w tempie 10-krotnie szybszym.

Odwodnione torfowisko można porównać do wielkiego kompostownika. Do torfu dochodzi tlen i zatrzymane procesy rozkładu ruszają. Szybko, ale przejściowo, wzrasta żyzność – uwalniane są azotany i fosforany. Ale przede wszystkim uwalniane są ogromne ilości zakumulowanego wcześniej węgla w formie dwutlenku węgla, gazu cieplarnianego.

Odwadniając bagna, przyspieszamy zmiany klimatu. W Polsce jest coraz mniej miejsc, w których mogą zachodzić procesy torfotwórcze – dlatego tak ważna jest ochrona bagien w tym Bagna Wizna!!!

Jakie mamy korzyści z bagien?

- akumulują duże ilości węgla i tym samym przyczyniają się do ograniczania efektu cieplarnianego;
- stanowią rezerwuar wody – torf jest jak gąbka, dobrze nawodniony może zawierać nawet 95 procent wody;
- mokradła mogą pełnić podobną rolę jak wielkie zbiorniki (bez kosztownej infrastruktury i zajmowania terenów). Nie zaburzają parowania, w związku z czym nie powodują strat wody;
- zapobiegają też erozji i degradacji gleb;

- w otoczeniu bagien występuje stabilizacja i łagodzenie klimatu, co przekłada się na wydajniejsze uprawy;
- są również naturalnymi filtrami, które redukują zanieczyszczenia z opadów atmosferycznych, wód powierzchniowych i podziemnych;
- pełnią funkcję naturalnych oczyszczalni ścieków rolniczych. Doskonale radzą sobie z rozkładaniem i akumulacją nawozów spłukiwanych z pól uprawnych;
- to „krajina” bogatej bioróżnorodności.

Musimy pamiętać!!!! że mokradła to ekosystemy zagrożone.

W XX wieku zanikła lub została zdegradowana ponad połowa obszarów wodno-błotnych na świecie. Główną przyczyną ich niszczenia jest eksploatacyjne podejście społeczeństw do gospodarowania zasobami przyrody: odwadnianie, osuszanie, wydobywanie torfu. Znaczenie ma również niski stan świadomości ekologicznej społeczeństw, które często traktują te obszary jak nieużytki. Do pogorszenia stanu mokradeł przyczyniają się także zanieczyszczenia, inwazje gatunków obcych i zmiany klimatyczne.

Poprzez ochronę obszarów wodno-błotnych, chronimy przestrzeń życiową ptactwa wodnego, zapewniając mu warunki żerowania, rozmnażania się, odpoczynku w czasie przelotu.

Źródło: archiwum RDOŚ w Białymstoku